

چکیده:

هنر ظریف و زیبای نگارگری در گستره‌ی تاریخ کتاب آرایی از جایگاه رفیعی برخوردار می‌باشد. نگاره‌های مغولی هند که بدان هند و ایرانی هم خطاب می‌گردد یکی از پر دامنه‌ترین و غنی‌ترین سبک‌های نقاشی اسلامی است و شاید در سراسر جهان اسلام از لحاظ تعداد آثار بر جای مانده بی‌نظیر باشد. وجود تعداد زیادی از آثار نفیس نگارگری در موزه‌ها، کتابخانه‌ها و مجموعه‌های خصوصی و نیز آسیب پذیری شدید آنها در رویارویی با عوامل محیطی موجب می‌شود تا حفاظت، مرمت و نگهداری آنها از الویت ویژه‌ای برخوردار باشد. در این راستا مجموعه‌ای شامل حدود ۳۰ اثر مینیاتور منسوب به مکتب هند و ایرانی متعلق به قرن ۱۱ هجری وجود دارد که هم اکنون در موزه هنرهای تزئینی اصفهان نگهداری می‌شوند. با کمال تأسف به دلیل عدم وجود فضای نمایشگاهی کافی و موضوع برخی از نگاره‌ها، امکان نمایش این آثار وجود نداشته و از این رو در مخزن موزه و در شرایط نامساعدی از آنها حفاظت می‌گردد. در میان این ۳۰ اثر، ۸ مرقع دو رویه وجود دارد که در طی گذر زمان و همچنین شرایط مورد نگهداری دچار آسیب‌هایی از جمله سایش، ریختگی رنگ‌ها، اسیدی شدن لایه تکیه‌گاه و آسیب‌های بیولوژیکی شده‌اند. به همین سبب بر آن شدیم که ضمن فن‌شناسی نگارگری این مکتب، به علل آسیب‌پذیری این آثار پرداخته و در نهایت راهکارها و اقدامات لازم را جهت حفاظت از آنها انجام دهیم. روش تحقیق بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای، اینترنتی و تکیه بر مستندات و ابزار آزمایشگاهی می‌باشد.

کلید واژه‌ها: نگاره، مرقع، مکتب هند و ایرانی، فن‌شناسی، آسیب‌شناسی، حفاظت، موزه هنرهای تزئینی اصفهان.